

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М. П. ДРАГОМАНОВА

Матеріали

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«ОСВІТА ТА НАУКА : ПАМ'ЯТАЮЧИ ПРО МИНУЛЕ,
ТВОРИМО МАЙБУТНЄ»

ЗМІСТ

<i>Aleksieienko-Lemovska Lyudmila</i>	8-10
Development of the educational experts' professional competence in conducting institutional audit in educational institutions	
<i>Chumak Mykola</i>	11-13
The problem of improving the content of modern higher education	
<i>Shkolnyi Oleksandr</i>	14-17
On modern thematic preparation for eia in mathematics: coordinates and vectors	
<i>Атаманчук Вікторія, Атаманчук Петро</i>	18-24
Формування природничо-наукової компетентності майбутнього педагога	
<i>Березинець Олександра</i>	25-28
Використання комп'ютерних анімацій при вивченні шкільного курсу фізики	
<i>Боднар Олег, Оснел Лошима, Марія Грація Андріані, Антоніо Дессанті, Вінченцо Томаселли, Ватаманеску Лівій</i>	29-33
Дистанційне навчання як спосіб підготовки резидентів-дитячих хірургів країн, що розвиваються	
<i>Бойко Віктор</i>	34-38
Розв'язування учнями ключових фізичних задач як засіб підвищення рівня вивчення фізики в школі	
<i>Бойко Микола, Бойко Лідія</i>	39-42
Слово про вчителя	
<i>Букач Вікторія</i>	43-45
Методичні особливості вивчення фізичних основ атомної енергетики на уроках фізики	
<i>Величко Степан</i>	46-50
Думаючи про майбутнє, згадаємо минуле!	
<i>Веселко Вадим</i>	51-53
Якість освітніх послуг : інституційні виміри	
<i>Воєвода Лілія</i>	54-57
Методичні особливості формування предметних та ключових компетентностей учнів на уроках фізики	
<i>Войтків Галина</i>	58-62
Формування методичної складової професійної компетентності студентів спеціальності середня освіта (фізика) засобами цифрових інструментів	
<i>Волинець Тетяна</i>	63-66
Євгеній Василій Коршак - голова журі олімпіад юних фізиків	

Гриценко Анна Методика формування відомостей про структурну організацію матерії на уроках фізики в 10 класі	67-70
Демкова Віта Навчальний фізичний експеримент в хмаро орієнтованому середовищі	71-74
Дерман Анна Використання Arduino на позакласних заняттях із фізики	75-79
Дудка Тетяна Сучасні аспекти професійної підготовки майбутніх менеджерів соціокультурної діяльності туристичного профілю	80-82
Заболотний Володимир, Мисліцька Наталія, Слободянюк Ірина Методичні прийоми навчання фізики учнів Z-покоління	83-87
Закаблуківська Ольга Використання STEM-освіти в сучасному навчанні	88-91
Калашник Ірина Сучасні наукові дослідження: теорія, методика, практика в педагогіці	92-96
Касянова Ганна Формування екологічного мислення учнів основної школи під час навчального процесу з фізики засобами традиційних і нових технологій навчання	97-101
Кириленко Олена, Шкіль Любов, Токарева Інна Знайомство з сузір'ями північної півкулі засобами мобільного додатку	102-107
Кобзар Жанна Внесок вітчизняних фізичних лабораторій у розвиток фізико-математичних факультетів перших класичних університетів на теренах України (кін. XIX – поч. XX ст.)	108-109
Коваленко Олена Принципи і закономірності проектування та організації навчально-дослідної діяльності учнів при вивченні фізики в школі	110-113
Ковмір Наталія Інтегрований урок з фізики та інформатики як засіб підвищення мотивації учнів до навчання	114-118
Кондрацька Галина Соціокультурне середовище у підготовці фахівців для сучасної школи	119-123
Кошинська Марина Використання натурального та комп'ютерного фізичного експерименту при вивченні розділу механіка в старшій школі	124-126

<i>Кулик Людмила, Ткаченко Анна</i> Підготовка майбутніх вчителів фізики до реалізації профільного навчання у старшій школі	127-130
<i>Кульчицький Віктор</i> Формування фундаментальних фізичних понять в учнів профільних класів у процесі вивчення електродинаміки	131-136
<i>Кух Оксана, Кух Аркадій</i> Менеджмент інноваційної освітньої діяльності та його структура	137-142
<i>Куценко Тетяна</i> Університет св. Володимира – столичний осередок розвитку фізичної науки	143-144
<i>Ляшенко Олександр</i> Проблеми оновлення змісту базової середньої освіти Нової української школи	145-148
<i>Марійчук Руслан</i> Впровадження принципів "зеленої хімії" при підготовці спеціалістів хімічних та екологічних спеціальностей	149-150
<i>Маркусь Ірина</i> Концептуальна проекція завдань дуальної освіти на сучасні соціокультурні реалії	151-153
<i>Мартинюк Олександр</i> Особливості ефективного використання цифрових та мережевих технологій у процесі навчання фізики	154-158
<i>Мацюк Віктор</i> Роль особистості Євгенія Васильовича Коршака у розвитку методики навчання фізики	159-162
<i>Меняйлов Микола</i> Спогади про Євгенія Васильовича Коршака (минула бувальщина)	163-165
<i>Науменко Оксана</i> Інституційний аудит – як основна складова перспективи розвитку професійно-технічних закладів освіти	166-169
<i>Олексюк Марта</i> Особливості екологічної освіти у вищих навчальних закладах зарубіжних країн	170-178
<i>Олефіренко Тарас</i> Національна система вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку	179-180
<i>Опачко Магдаліна</i> Формування компетентності дидактичного моделювання у майбутніх учителів фізики	181-186
<i>Остапчук Микола</i> Особистісно-розвивальна модель методичної системи навчання фізики	187-189

Павленко Анатолій	190-194
Науково-педагогічна і освітня діяльність професора Є.В.Коршака: погляд із минулого в майбутнє	
Повар Світлана	195-197
Аспекти дистанційного підходу до навчання	
Пудченко Сергій	198-204
Про маловідоме і невідоме з історії кафедр фізики НПУ імені М.П. Драгоманова	
Рибальченко Василь, Симонець Євген, Рибальченко Інна	205-208
Сучасні технології дистанційного навчання за спеціальністю «Дитяча хірургія» під час карантину	
Рибка Людмила	209-211
Особливості використання проєктів на уроках фізики	
Садовий Микола, Трифонова Олена	212-215
Є.В. Коршак і розвиток наукової педагогічної думки на Кіровоградщині	
Семерня Оксана, Рудницька Жанна	216-221
Методи формування професійних компетентностей екологів: моделювання та прогнозування	
Семещук Ігор, Нечипорук Богдан, Мислінчук Володимир	222-226
Особливості використання міжпредметних зв'язків для підвищення наукового рівня майбутніх вчителів фізики	
Сиротюк Володимир	227-230
Пам'ять про велику людину: вченого, методиста, вчителя – Коршака Євгенія Васильовича	
Сільвейстр Анатолій, Моклюк Микола	231-235
Фундаменталізація як одна з тенденцій підвищення якості вищої професійної освіти	
Сліпухіна Ірина, Меньяйлов Сергій	236-239
Ціннісні засади навчання фізики майбутніх інженерів	
Слободянюк Людмила	240-242
Фізичний експеримент як засіб для розвитку пізнавального інтересу в студентів коледжу при вивченні фізики	
Смірнов Віталій, Ковальчук Галина, Міненко Андрій, Велигін Павло, Атаманчук Петро	243-250
Оперативний контроль якості навчання фізиці	
Сосницька Наталія, Данченко Микола, Рожкова Олена	251-255
Фізичний експеримент як засіб розвитку SOFT SKILLS у студентів інженерних спеціальностей	
Стецик Сергій	256-260
Умови розвитку творчості в майбутнього вчителя фізики	

<i>Терещук Андрій, Терещук Сергій, Колмакова Віра</i>	261-263
Застосування технології мобільного навчання для розвитку STEM-освіти у вимірі нової української школи	
<i>Топоріна Марія</i>	264-267
Розвиток творчого мислення учнів на уроках фізики з використанням методу проєктів	
<i>Ущатовська Ірина</i>	268-271
Назва бренду: до визначення маркетингових та лінгвістичних характеристик	
<i>Фофанов Олександр, Фофанов Вячеслав, Юрцева Алла, Надбродна Ольга</i>	272-276
Особливості дистанційного навчання студентів-медиків на клінічних кафедрах в умовах карантину	
<i>Хуторна Анна</i>	277-278
Вплив високоосвічених європейських наукових кіл на розвиток фізичної науки у вітчизняних класичних університетах (XIX ст.)	
<i>Цоколенко Олександр</i>	279-283
Євгеній Васильович Коршак про видатних учених	
<i>Чінчой Олександр</i>	284-287
Розширення кругозору учнів під час вивчення практичного використання аеродинаміки в сучасних видах спорту	
<i>Шатковська Галина, Літвинчук Світлана</i>	288-290
Компетентність як педагогічне явище	
<i>Шевченко Лариса</i>	291-294
Розвиток ключових фахових компетентностей медичних сестер в сучасному освітньому просторі	
<i>Шкуренко Олександра</i>	295-298
Реалізація здоров'язберезувальних технологій у процесі вивчення інформатики	
<i>Шут Микола, Благодаренко Людмила, Січкач Тарас</i>	299-303
Нова спеціальність «Середня освіта (Фізика) та робототехніка» : актуальність і перспективи	
<i>Пудченко Сергій, Остролицька Наталія</i>	304-309
Професор Коршак Є.В. – популяризатор науки на фізико-математичному факультеті НПУ імені М.П. Драгоманова	
<i>Кух Аркадій, Кух Оксана</i>	310-315
Експеримент в технології наочного навчання	
<i>Пудченко Сергій, Васьковська Ольга</i>	316-320
Михайло Васильович Остроградський	

РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ЄВГЕНІЯ ВАСИЛЬОВИЧА КОРШАКА У РОЗВИТКУ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ

Мацюк Віктор Михайлович

кандидат педагогічних наук, доцент,

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка,

mvm279@i.ua

Центральною ланкою науки, як соціокультурного цілого, є особистість вченого, його свідомість, його навички творчої праці і спілкування, його здатність мислити, емоційно переживати події оточуючої дійсності, формулювати проблеми, ставити цілі, знаходити шляхи їх реалізації і досягати поставленої мети. Тому питанням формування особистості вченого як основної і головної рушійної сили науки постійно приділялася увага із боку спеціалістів-дослідників: філософів, соціологів, психологів, представників інших суспільних наук. Для успішного розвитку науки важливими є принципи спадкоємності пізнання і зв'язку між поколіннями вчених. У цьому контексті великого значення набуває дослідження життєпису, наукових досягнень і творчих здобутків відомих науковців.

В українській методиці навчання фізики видатною постаттю є Євгеній Васильович Коршак. Його наукові здобутки, досвід, оригінальні і сміливі рішення щодо змісту, методів і засобів навчання фізики мають надзвичайну цінність для сучасної науково-методичної спільноти, для вчителів фізики, студентів фізико-математичних факультетів педагогічних університетів [7].

Є.В.Коршак запам'ятався усім як яскрава особистість, учитель, педагог, вчений. Він є автором шкільних підручників з фізики для 7-11 класів, які видані українською, російською, угорською, румунською і польською мовами.

На глибоке переконання Євгенія Васильовича Коршака курс фізики повинен служити не тільки джерелом фундаментальних знань про закони природи і практичних знань про використання цих законів для цілей науково-технічного прогресу, але й вносити вагомий вклад у розвиток підростаючого покоління, виховувати учнів і студентів, формувати у них діалектичне мислення, вчити орієнтуватися у шкалі культурних цінностей [7].

Неодноразово у своїх виступах професор Коршак висловлював думку, що курс фізики повинен бути відкритим на інші навчальні предмети – не тільки на математику і інформатику, але й на хімію, біологію, географію, історію, літературу та інші предмети.

Є.В.Коршак добре знав проблеми школи, проблеми вищих навчальних закладів, оскільки сам навчався на фізичному відділенні фізико-математичного факультету Київського державного педагогічного інституту імені М.Горького, працював вчителем фізики у школі, був аспірантом кафедри методики викладання фізики КДПІ ім.М.Горького, де під керівництвом професора Понирка Н.В. захистив кандидатську дисертацію «Використання напівпровідників в навчальному фізичному експерименті» [9, с.15]. Починаючи з 1965 р. Є.В.Коршак працював на кафедрі методики викладання фізики КДПІ, де і проявилися його таланти як педагога, вченого, дослідника і наставника. Під його керівництвом захистили дисертації понад 50 науковців в галузі методики навчання фізики. Аспірантами Є.В.Коршака були науковці з України, Білорусії, Болгарії, Куби, Узбекистану, Таджикистану. Спектр наукових пошуків і досліджень професора Коршака був досить широкий [8]: розробка нового змісту шкільного курсу фізики відповідно до вимог і досягнень науки і техніки; шляхи підвищення якості знань учнів під час вивчення фізики [9, с.29]; вдосконалення уроку фізики і методів навчання у світлі проблеми активізації пізнавальної діяльності учнів [9, с.33]; вдосконалення системи шкільного фізичного експерименту [3; 5]; методика навчання учнів способів розв'язування задач з фізики [6; 8], методика вивчення окремих тем шкільного курсу фізики [9, с.20].

Є.В.Коршак є автором або співавтором 45 навчально-методичних посібників для

вчителів, студентів, учнів. Серед них особливої уваги заслуговують «Методика розв'язування задач з фізики: Практикум» (1976) [6], «Методика і техніка шкільного фізичного експерименту. Практикум» (1981) [3], «Коливання і хвилі» (1974) [5], «Науково-технічний прогрес і вивчення фізики в школі» (1972) [4] та інші. Багато наукових праць Є.В.Коршака опубліковано закордонном.

Є.В.Коршак багато зробив для впровадження, підготовки і проведення навчальних програм з фізики на телебаченні. Перші навчальні телепередачі за участю Є.В. Коршака вийшли в ефір у 1967 р. У цих передачах був цікавий виклад матеріалу, завжди був присутній навчальний експеримент, акцентувалася увага на практичному застосуванні тих чи інших фізичних законів.

Відомий фізик, лауреат Нобелівської премії П.Л.Капіца відзначив важливість особистісних контактів людей науки: «Тільки коли бачиш людину, бачиш її лабораторію, чуєш інтонацію її голосу, бачиш вираз її обличчя, з'являється довіра до її праці і бажання співробітництва з нею» - писав П.Л.Капіца [2]. Для обміну педагогічним досвідом і методичними ідеями при кафедрі методики викладання фізики КДПІ у 60-х р.р. ХХ ст. був започаткований науково-методичний семінар «Актуальні питання методики навчання фізики у середній і вищій школі», співзасновником і керівником якого тривалий час був Є.В.Коршак. Цей семінар на довгі роки став центром методичної думки з фізики в Україні.

Впродовж багатьох років Є.В.Коршак був головним редактором журналу «Фізика та астрономія в школі», був членом редакційних рад видавництва «Освіта» та «Вища школа», заступником голови комісії з фізики Міністерства освіти України, заступником голови журі Всеукраїнських олімпіад юних фізиків [1].

Це далеко неповний перелік здобутків, досягнень і напрацювань відомого і знаного в Україні та за її межами вченого, педагога і видатної людини.

Життя і наукова діяльності Є.В.Коршака свідчать про те, яку велику роль відіграє особистість у розвитку науки, в данному випадку – у розвитку методики навчання фізики.

Література

1. Бугайов О.І., Смолянець В.В., Мацюк В.М. Від учителя – до вченого/ О.І. Бугайов, В.В. Смолянець, В.М. Мацюк // Рідна школа.- 1995.- №9.
2. Капица П.Л. Эксперимент. Теория. Практика: Статьи и выступления/ П.Л. Капица.- Москва: Наука, 1987.- С.339.
3. Коршак Є.В., Миргородський Б.Ю. Методика і техніка шкільного фізичного експерименту. Практикум/ Є.В. Коршак, Б.Ю. Миргородський; Київ.- Вища школа, 1981. – 208 с.
4. Коршак Є.В. Науково-технічний прогрес і вивчення фізики в школі/ Є.В. Коршак.- Київ: Радянська школа, 1972.- 96с.
5. Коршак Є.В. Коливання і хвилі/ Є.В.Коршак.- Київ: Радянська школа, 1974. – 120 с.
6. Коршак Є.В., Гончаренко С.У., Коршак Н.М. Методика розв'язування задач з фізики: Практикум/ Є.В. Коршак, С.У. Гончаренко, Н.М. Коршак.- Київ: Вища школа, 1976.- 238 с.
7. Мацюк В.М. Наукові дослідження з методики навчання фізики в Україні в період 1945-1995 р.р./ В.М. Мацюк // Міжнародний науковий журнал «Вісник наукових досліджень».- 1996.- №5.- С. 21-33.
8. Мацюк В.М. Основні етапи розвитку методики навчання учнів середньої школи способам розв'язування фізичних задач (історичний аспект, 1945-1995 р.р.)/ В.М.Мацюк // Педагогіка і психологія.- 1996.- №4. - С. 233-237.
9. Мацюк В.М. Каталог дисертацій з методики навчання фізики, захищених в Україні та громадянами України за її межами в період 1945-1995 р.р./ В.М. Мацюк.- Київ-Тернопіль: видавництво ТДПУ.- 1995.- 55с.